

HOLLAND LOGISZTIKA A KAMBODZSAI ENSZ FELADATNÁL

*H.F.Dukers*¹

A tanulmány a Holland Királyi Tengerészgyalogság három zászlóaljának az ENSZ fennhatósága alatti kambodzsai alkalmazását foglalja össze, amely 16 hónapig tartott 1992 és 1993-ban.

Napjainkban a világ valamennyi katonai ereje lehetséges tevékenységi körének az élén az ENSZ feladataiban való részt vállalás áll.

Magam mintegy hét hónapot töltöttem Kambodzsában az elsőként odaérkezett zászlóalj parancsnokaként. Ez azt jelenti, hogy én személyesen nem logisztikus vagyok, de természetesen megfigyeltem a logisztika területén megtörtént sok eseményt, magam pedig a jó logisztikának voltam az élvezője ugyanúgy, mint bárki más a három zászlóaljban.

Logisztikai felkészülés Hollandiában

A kambodzsai feladat végrehajtására három zászlóaljat kellett felkészítenünk Hollandiában. A holland erők általános feladata az volt, hogy stabil és biztonságos környezetet alakítson ki a választások végrehajtásához. Konkrét feladatot jelentett a terület ellenőrzése könnyű fegyverzetű katonákkal, akik páncélvédettség nélküli gépjárművekkel voltak felszerelve. E feladat mellett különösen az utolsó időszakban, támogatást kellett nyújtanunk a helyi lakosságnak, a nemzeti rendőrség tisztjeinek és az ENSZ katonai megfigyelőknek. Minthogy az érintett állomány nagyobb része a haditengerészethez tartozott, ezért az a döntés született, hogy az egész műveletet a haditengerészeti minisztérium irányítsa.

Röviddel a felkészülésünket elrendelő utasítás vétele után információkat kaptunk az NESZ New York-i székhelyétől a zászlóaljak alárendeltségébe előírt logisztikai szervezetekről, valamint más logisztikai elő-

---

1 H.F. Dukers fregattkapitány, a Holland Királyi Haditengerészeti Akadémia tanára
(Fordította: Magyar László ny. alezredes)

írásokról. A logisztikai információk, követelmények az "Útmutató azon kormányok részére, amelyek katonákat küldenek az ENSZ UNTAC alárendeltségébe Kambodzsába" című okmányban volt leírva. Ebben az okmányban találtuk a következő rövid, de óriási jelentőségű megjegyzést:

"Logisztika: a zászlóalj logisztikai szakaszának képesnek kell lennie 60 napos készlet raktározására a helyszínen és a készletet kiosztani a megerősített zászlóalj csoport részére, amelynek századai nagy területen szétszóródva települnek".

Az ENSZ-logisztikai követelmények, valamint az a tény, hogy nem tudtunk végrehajtani előzetes logisztikai felderítést, készítetett minket arra az elhatározásra, hogy a "legrosszabb esetre" ("worst case scenario") készüljünk. *Egyetlen dolog volt biztos: logisztikailag magunkra leszünk utalva legalább két hónapig.* Ezen túlmenően kételkedtünk abban, hogy az ENSZ képes lesz teljesíteni logisztikai ajánlatait a két hónap eltelte után; végül is Kambodzsában igen szegényes az infrastruktúra, a helyszínen semmiféle képesség nincs egy nagy kiterjedésű ENSZ feladat támogatásához, igen súlyos volt az aknaveszély és rövidesen a megérkezésünk után megkezdődött a monszun időszak. Mindezek mellett figyelmet kellett fordítanunk azokra a különleges logisztikai következményekre is, amelyeket a nyugati környezethez szokott holland alegységek ázsiai környezetben végzett tevékenysége okozott, különös tekintettel az egészségügyi és az életviteli kérdésekre.

Ezért a várhatóan szétszórtan végzett tevékenységre és az óriási felelősségi területre való tekintettel minden gépkocsizó lövészszázadot és a logisztikai támogató századot további logisztikus állománnyal bővítettük (gépkocsivezetőkkel, írnökokkal, szakácsokkal, logisztikusokkal és egy orvos által vezetett egészségügyi alegységgel). A logisztikai támogató századhoz kisméretű táborig kórházat rendeltünk sebészi kapacitással. A személyi kiegészítés mellett számos felszerelés-kiegészítést is elrendeltünk a zászlóaljához. Ha ezek a felszerelések nem voltak előteremthetők a haditengerészetben belül, akkor a holland szárazföldi csapatoktól vagy a légierőtől köcsönöztük azokat, vagy a polgári kereskedelemtől szereztük be. *Például:* sok kiegészítő anyagot vettünk át a saját szárazföldi csapatainktól, így a háztartási és konyhai felszereléseket, tusoló berendezéseket, műszaki anyagokat és generátorokat. A különleges dzsungel-öltözetet és felszerelést az USA Szárazföldi Erőtől vásárltuk, míg a víztisztító berendezéseket a polgári kereskedelemtől szereztük be. Csak

megemlítem, hogy minden új anyag beszerzése sok időbe telhet, de kétségen kívül arra fektették a hangsúlyt, hogy az egyik legjobban felszerelt zászlóalj legyünk Kambodzsában.

Míthogy Kambodzsában a szállítás (különösen az esős időszakban) bonyolult lehet, úgy döntöttünk, hogy a gépjárművek különböző változatait [Landrover-t (terepjárót), négy- és tíztonnás teherautókat] viszünk a feladat körzetébe. A teljes időszak alatt és minden területen kiváló teljesítményt nyújtó jármű a svéd BV 206 tehergépjármű.

Fegyverzetként a szervezetszerű könnyű fegyvereket vittük magunkkal a szükséges lőszerrel, amely nem csak a feladat ellátásához, hanem gyakorlási célokra is elegendő volt.

Valamennyi felsorolt anyagot a laktanyába gyűjtöttük össze és innen szállították át Kambodzsába.

Mindent összevéve az alábbi készleteket, eszközöket kellett Kambodzsába szállítani:

2800 rakasz fogyóeszköz (élelmiszer, lőszer, stb.);

3200 köbméter szerkezeti anyag, sátrak, fa;

210 gépjármű;

73 konténer különböző méretben;

4 Alonette helikopter (a légierőtől).

Az alkalmazott konténerek polgári típusúak voltak, és nem csak a feladat körzetébe való ki- és visszautazás alatt voltak hasznosak, hanem széles körűen felhasználták őket raktározás céljaira is. De homokzsákokkal való megerősítésük után jó szolgálatot tettek személyi óvóhelyként is.

Az elindulás előtt a teljes anyagi készletet megfelelően kellett adminisztrálni, lezárni becsomagolni és raktározni. A szoros időbeosztás következtében - több probléma mellett - meg kellett küzdenünk az adminisztrációval, valamint a személyi állomány újonnan beszerzett felszerelésekre való kiképzésével. A felszerelés, az anyagi eszközök szállításához teherszállító hajót használtunk Thaiföldre. Az ENSZ New York-i központ támogatásának hiányában (némi hezitálás után) mindkét hajóval

nemzeti alapon szerződünk. A költségek ENSZ általi visszatérítése később történt meg az ENSZ szabvány tarifája szerint.

Az egyik hajó késése - az útvonalon magán és kikötői berendezések miatt - következtében a csoportok repülési időpontját és a kitelepülési tervet módosítani kellett.

Kitelepülés és működés a feladat körzetében

A feladat szervezésénél abból az alapkövetelményből indultunk ki, hogy legalább hatvan napig önellátóknak kellett lennünk. A területre szállított ellátmány legtöbb része azonban hat hónapra volt elegendő. Hamarosan kiderült, hogy az ilyen nagy mennyiségű készlet egyszerre lehet áldás is és teher is. Teher azért, mert szervezetszerű szállítóeszközaink képtelenek voltak ekkora készlet gyors mozgatására, áldás azért, mert feladataink végrehajtását közvetlenül megérkezésünk után megkezdhattuk. Visszagondolva, előrelátásunkkal szerencsénk volt, mert öt hónap után is az ENSZ csatornáin csak víz, üzemanyag és élelmiszer érkezett, néha bizonytalan minőségben. Sajnálattal mondom, de az ENSZ csak közel egy év alatt tudta megszervezni a többé-kevésbé működő utánpótlási rendszert. Ismételten emlékeztetek, hogy Kambodzsa igen szegény és lepusztított ország, az infrastruktúra majdnem teljes hiányával. A tisztesség kedvéért azt is hozzá kell tennem, hogy miután kellemsen berendezkedtünk területünkön és valójában nem szenvedtünk közvetlen hiányt a fontos készletekben, az ENSZ prioritásait a kevéssé felkészített zászlóaljakra fordíthatta. Nyilvánvaló, hogy az ENSZ is szerzett logisztikai tapasztalatokat, és a jövő feladatai érdekében fejleszti saját logisztikai képességeit. Amikor zászlóaljunknak logisztikai támogatásra volt szüksége, akkor ennek *háromféle módja volt*:

1. Igénylés a kambodzsai (UNTAC) parancsnokságon keresztül, amely időigényes és bürokratikus volt.

2. Helyi beszerzés; nagy szerencsénk volt, hogy a thaiföldi és kambodzsai helyi kereskedelemtől tudtunk árukat vásárolni.

3. Igénylés a saját nemzeti csatornákon.

A kritikus anyagokat (mint például, a pótalkatrészeket), majdnem mindig a hazai csatornáktól igényeltük. Ezek az anyagok Hollandiából

Bangkokba érkeztek, ahol saját fogadó csoportunk vette át, majd a feladat körzetébe szállította. A nem kritikus anyagok hajón, a szokásos kereskedelmi módon érkeztek Bangkokba.

Összegezve a logisztikai helyzetet: a feladat körzetében *önellátók voltunk* és annak kellett maradnunk a tevékenység majdnem teljes időtartama alatt. A vízen és üzemanyagon kívül nem sok minden érkezett az ENSZ csatornáin.

Természetesen említést kell tenem az UNTAC-tól kapott értékes helikopter támogatásról. Ezek a helikopterek rendkívül hasznosak voltak a távoli körzetekben szétszórta települt csapatok ellátásában.

Még egy utolsó megjegyzést szeretnék tenni *a logisztikai helyzetről a feladat körzetében:* a katonai egységeknek, amelyek valóban végre akarják hajtani feladataikat, nem csak elegendő személyi állományra és felszerelésre van szükségük, hanem emellett készpénz készlettel is rendelkezniük kell különféle áruféleségek beszerzésére és/vagy szolgáltatások kifizetésére a helyi kereskedelemben. Ez különösen fontos természetesen a tevékenység kezdeti időszakában, amikor az ENSZ személyzete vagy támogatása még nincs a helyszínen. A felszerelés fenntartása az általánostól eltérő megoldásokat tett szükségessé.

A kambodzsai meleg és párás éghajlat sok felszerelést használhatatlanná tett. Ehhez hozzá kell tenni, hogy szemben az eddigi maximum néhány hónapos gyakorlati időszakokkal, itt a járműveknek, generátoroknak, hűtőberendezéseknek majd másfél évig kellett egyhuzamban működniük. Az egyetlen orvosság csak a gyakori karbantartás volt, valójában a normál szükséglet kétszeres mértékében. Ez a tekintélyes karbantartási növekedés nem volt előre látható és további személyzetet igényelt.

A tartós javítások végrehajtására négyféle megoldás kínálkozott:

1. A logisztikai támogató század végezte a híradó berendezések javítását a speciális műhelyekben, vagy a gépjárművek garázsában.
2. Helyi javítóműhelyek igénybevétele kizárólag nem-katonai felszerelések javítására.
3. Az elromlott eszközök hazaküldése javításra Hollandiába.

4. Műszaki csoportok érkeztek Hollandiából a feladat körzetébe. Ez történt például a járműpark karbantartásában jelentkező lemaradás leoldozásakor.

A legfontosabb tapasztalatok

1.) *A csapatok kitelepülése előtti logisztikai felderítés fontossága.* Különböző okok miatt mi nem tudtunk előzetes logisztikai felderítést végezni. Mint korábban említettem, ez volt az egyik oka annak, hogy a "*legrosszabb esetre*" készülve indultunk el. A feladat körzetébe érkezésünk után derült ki számunkra néhány Hollandiából magunkkal hozott áruféleségről, hogy vagy nincs szükség rá, vagy a helyi kereskedelemben is beszerezhető. Az ilyen felderítés azt is lehetővé tette volna, hogy megnézhessük a kikötői berendezéseket, a repülőtereket, a vasútvonalat, a híradó létesítményeket és az ivóvíz beszerzési lehetőségeket.

2.) *Az egységek saját pénzügyi keretének jelentősége.* Különösen egy ENSZ tevékenység kezdeti időszakában igen hasznos szolgálatot tehet az egység kezében lévő saját pénzügyi keret. A pénzt fel lehet használni friss élelmiszer beszerzésére, de mindenekelőtt felhasználható ott, ahol a katonák közvetlen biztonságát kell megteremteni. Mi például bulldózerrel rendelkező civil vállalkozók felbérelésére használtuk a pénzünket, tervezett táborhelyünk megtisztítására a földi aknáktól.

3.) *A működési területre beérkező vagy azt elhagyó minden anyag aprólékos nyilvántartásának szükségessége.* Itt a kulcsszavak: "*visszatérítés, be- és kimenő készlet felmérése, jóváhagyási levelek*"; olyan szavak, amelyek rendkívül fontosak az ENSZ szempontjából. Talán a legfontosabb logisztikai tapasztalatunk a pénzügyi adminisztráció területéről származik. *Nem lehet eléggé hangoztatni:* szószerint mindent, a személyi felszerelésektől kezdve, a gépjárműveken keresztül a nehéz felszerelésig, ami a feladat körzetébe érkezik részletes jegyzékbe kell foglalni, amit továbbítani kell az ENSZ részére. Ugyanez az eljárás a területet elhagyó áruféleségekre vagy a cserékre vonatkozóan is. Bármilyen, amit nem adminisztráltak pontosan a meghatározott módon, magán viseli annak felelősségét, hogy az ENSZ nem fogja megtéríteni.

4.) Biztonságos azt elfogadni, hogy *az ENSZ a legjobb szándékai ellenére sem lesz képes fizikailag megvalósítani logisztikai ígéreteit.* Ezért a legfőbb jelszó: "*számolj velem, de támaszkodj rám*". Kezdetben a csapatok

magukra vannak utalva, de kellően óvatosak ha elfogadják, hogy az így is marad. Mindezek mellett, a csapat-logisztikusoknak fel kell készülniük arra a tényre, hogy esetenként olyan körülmények között kell dolgozniuk, amelyek azonosak a háborús állapotokkal.

5.) Számolni kell a *felszerelések karbantartásának növekvő szükségességével*. A felszerelések hosszú ideig tartó intenzív használata olyan mérvű elhasználódást okozott, hogy át kellett alakítanunk a pótalkatrészekre vonatkozó szabvány előírásainkat.

6.) Figyelemmel kell lenni az *ENSZ összetett hierarchiájára, amelyben a döntéshozatali eljárásban annál többen vesznek részt, minél több pénzről van szó*. Ez, vegyülve a bürokratikus munkával, nagyon negatívan befolyásolja a beszerzési szférát és hosszú késedelmeskedést eredményez. Kambodzsában legalább is az ENSZ csapatok parancsnokának nem utaltak ki elegendő pénzügyi keretet. Minden igénylést és beszerzési rendelést az ENSZ New York-i székhelyén keresztül kellett bonyolítani.

7.) *Az egységeknek ismerniük kell az óriási mennyiségű napi, heti és havi logisztikai jelentést, ahogyan az az ENSZ Szabvány Működési rendszabályaiban van lefektetve*. Ezekhez a rendszabályokhoz, bár kényelmetlenek és időigényesek mindenkor ragaszkodni kellene, mert végrehajtásuk nagyban meg fogja könnyíteni egy tevékenység visszamenőleges pénzügyi "becsomagolását" (elszámolását).

8.) *Nemzeti logisztikai/pénzügyi összekötő tiszt fontossága a helyi ENSZ törzsben*.

Érdemesnek bizonyulhat beosztani egy (további) *nemzeti logisztikai/adminisztratív tisztet* a tevékenységgel foglalkozó helyi ENSZ törzs állományába. Ez a tiszt követhetné és figyelemmel kísérhetné a nemzeti pénzügyi követelések pontos kezelését. Különösen hangozhat, de a harmadik zászlóaljunk ott állomásozási ideje alatt derült ki, hogy az első zászlóaljunk által benyújtott pénzügyi követelések jórésze csodálatosan eltűnt. Nyilvánvalóan valaki a pénzügyi törzsben az úgynevezett "*tiszta asztal*" eljárást alkalmazta szószerint, amikor hat hónap után elutazott!

9.) Az ENSZ feladatokban, ugyanúgy a logisztikában, sok, *különböző nemzetiségű személy* próbál dolgozni egy közös megoldás érdekében. Jelen van a nyelvi- és kulturális gát, amely majdnem bizonyosan kialakítja

a "Bábel tornya" effektust; minden érdekelt ugyanazon cél megvalósítására törekszik, azonban minden egyén megpróbálja ezt a célt a saját módszereivel elérni. Az eredmény néha *a káosz lehet*. A káosz olyan jelenség, amely a logisztikában majdnem mindig azt jelenti, hogy a csapatok tábori elhelyezésben valamiben hiányt szenvednek. Ez olyan valami, amit a feladatokban részt vállaló csapatoknak a tudatukban kell tartani.

Kambodzsában a logisztikai támogatást a Kanadából, Lengyelországból és Pakisztánból érkezett katonai logisztikai alegységek és polgári vállalkozók keveréke látta el. *Ez legalább három különböző ellátási szabályzatot, három különböző nyelvet jelentett, és azt, hogy a felszerelés összeegyeztethetetlen volt.*